

2022

SANSKRIT — GENERAL

Paper : DSE-A-1

(Philosophy, Religion and Culture in Sanskrit Tradition)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Section – A

Unit - I

(Marks : 10)

1. निम्नलिखितेषु यथामति पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 2×5
- (a) 'कूटस्थमचलं ध्रुवम्'— अत्र 'कूटस्थम्' इति पदस्य कोऽर्थः?
- (b) 'तेषामहं समुद्धर्ता'— इत्यत्र को वक्ता? 'तेषाम्' इत्यनेन के अवबुध्यन्ते?
- (c) सर्वकर्मफलत्यागः केन उपायेन सम्भवः?
- (d) 'अस्तेयम्' इत्यस्य कोऽर्थः?
- (e) 'मे युक्ततमा मताः' — इति कुत्र उपलभ्यते? 'युक्ततमाः' के?
- (f) 'अद्वेषा सर्वभूतानां _____ एव च' इत्यत्र शून्यस्थानं पूरयितव्यम्।
- (g) 'श्रेयो हि _____ ध्यानं विशिष्यते।' — अत्र रिक्तस्थानं पूरयितव्यम्।

Unit - III

(Marks : 10)

2. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं लेखनीयम्। 10×1
- (a) सञ्चितादिकर्मणां गुरुत्वमालोच्य पुरुषस्य जीवने तेषां प्रभावः लेखनीयः।
- (b) शाश्वतधर्ममतमनुसृत्य दैवप्रभावपुरुषकारयोः वैशिष्ट्यम् आलोच्यताम्।
- अथवा,**
3. निम्नलिखितेषु यथामति विषयद्वयमवलम्ब्य टीका कार्या। 5×2
- (a) भगवत्कृपा, (b) अदृष्टः, (c) प्रारब्धकर्म।

Please Turn Over

Section – B

Unit - II

(Marks : 15)

4. अधोलिखितेषु यथेच्छं **विषयत्रयमवलम्ब्य** टीका कार्या (एतेषु **द्वयोः** उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्।)
5×3

- (a) आश्रमधर्मः
- (b) सामान्यधर्मः
- (c) पुरुषार्थचतुष्टयम्
- (d) अहिंसादयादीनां प्रयोजनम्
- (e) कर्मविपाकः

Section – C

Unit – I

(Marks : 15)

5. अधोलिखितेषु यथामति **विषयत्रयम्** अवलम्ब्य टीका कार्या (एतेषु **कस्यैकस्य** उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्)।
5×3

- (a) स्थितप्रज्ञः
- (b) कर्मयोगः
- (c) निष्कामकर्म
- (d) ब्राह्मीस्थितिः
- (e) कामवैरित्वम्

Unit – II

(Marks : 15)

6. अधोलिखितेषु यथामति **विषयत्रयमवलम्ब्य** टीका कार्या (एतेषु **कस्यैकस्य** उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्)।
5×3

- (a) रजोगुणः
- (b) गुणकर्मणोः सम्बन्धः
- (c) सत्त्वगुणस्य स्वरूपम्
- (d) अष्टधा भिन्ना प्रकृतिः
- (e) तमोगुणस्य प्रभावः